

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2017

YEARBOOK

2017

ГОДИНА 8
БРОЈ 9

VOLUME VIII
NO 9

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2017
YEARBOOK

ГОДИНА 8
БР. 9

VOLUME VIII
NO 9

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

доц. д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев

проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

проф. д-р Виолета Димова

доц. д-р Драгана Кузмановска

проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска

проф. д-р Светлана Јакимовска

доц. д-р Ева Горѓиевска

Редакциски одбор

- проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нецати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Цанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Гуришиќ-Беканович – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Сузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија
проф. д-р Светлана Јакимовска, доц. д-р Марија Кукубајска, проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска, доц. д-р Ева Горѓиевска, проф. д-р Махмут Челик,
проф. д-р Јованка Денкова, доц. д-р Даринка Маролова, лектор д-р Весна Коцева, виш лектор м-р Снежана Кирова, лектор м-р Наталија Поп-Зариева, лектор м-р Надица Негриевска, лектор м-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Горѓиевска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)

лектор м-р Биљана Петковска, лектор м-р
Крсте Илиев, лектор м-р Драган Донеv
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров, Благој Михов

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. факс 201, 2000 Штип
Р. Македонија

YEARBOOK FACULTY OF PHILOLOGY

For the publisher:

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Violeta Dimova, PhD

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD— University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD— University of Gazi, Turkey

Prof. Rıdvan Canım, PhD— University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD— University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD— University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD— University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer— University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kkona, PhD— Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD— University Josip Juraj Strosmaer, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD— University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD— Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD— Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD— University Neofilt Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA— University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD— University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD— University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Ass. Prof. Marija Kukubajska, PhD, Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD, Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD, Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD, Ass. Prof. Darinka Marolova, PhD, lecturer Vesna Koceva, PhD, lecturer Snezana Kirova, MA, lecturer Natalija Pop-Zarieva, MA, lecturer Nadica Negrievska, MA, lecturer Marija Krsteva, MA

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Ass. Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasova

(Macedonian language)

lecturer Biljana Petkovska, lecturer Krste

Iliev, lecturer Dragan Donev

(English language)

Technical editor

Slave Dimitrov, Blagoj Mihov

Address of editorial office

Goce Delchev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Јазик

Даринка Маролова, Билјана Горгиева
МЕТАФОРИТЕ ВО РОМАНОТ „ЦРНО СЕМЕ“ ОД ТАШКО ГЕОРГИЕВСКИ
И НИВНИОТ ПРЕВОД НА ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК 9

Валентина Милошевиќ-Симоновска
БОРБАТА ПРОТИВ ЈАЗИКОТ НА МАЛЏИНСТВАТА ВО
СФЕРАТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО ВО ВРЕМЕТО НА
ФАШИЗМОТ ВО ИТАЛИЈА 19

Даринка Маролова, Драгана Кузмановска
ТОПОНИМИТЕ ВО КНИЖЕВНИОТ ПРЕВОД
(ГЕРМАНСКИ-МАКЕДОНСКИ) 27

Книжевност

Ева Ѓорѓиевска
АСПЕКТИТЕ НА ВРЕМЕТО ВО ДРАМСКИОТ ТЕКСТ „НИЧИЈА ЗЕМЈА“
НА ХАРОЛД ПИНТЕР 35

Методика

Весна Коцева, Марија Тодорова
ДИСТИНКЦИЈА И ПОВРЗАНОСТ ПОМЕЃУ ЕКСПЛИЦИТНОТО И
ИМПЛИЦИТНОТО ЗНАЕЊЕ НА СТРАНСКИОТ ЈАЗИК 45

Весна Коцева
ТЕОРИЈАТА НА ОБРАБОТКА НА ИНПУТ НА
ВАН ПАТЕН 53

Марија Тодорова
ИНТЕГРИРАНО УЧЕЊЕ НА СОДРЖИНА И НА ЈАЗИК (CLIL) 63

Весна Продановска-Попоска
ПРЕГЛЕД НА КОМУНИКАТИВНИОТ ПРИСТАП ПРИ ИЗУЧУВАЊЕТО НА
СТРАНСКИ ЈАЗИК СО ОСВРТ КОН ВЕШТИНАТА ЗБОРУВАЊЕ 71

Култура

Ана Velinova
RE-DEFINING COMMUNICATION IN CONTEMPORARY MUSEUMS 81

Ана Велинова, Ева Ѓорѓиевска
МУЗЕЈ И СТРУКТУРА – ОД ЛИНЕАРЕН ДО ЦЕНТРАЛЕН ПРОСТОР 87

ТОПОНИМИТЕ ВО КНИЖЕВНИОТ ПРЕВОД (ГЕРМАНСКИ-МАКЕДОНСКИ)

Даринка Маролова¹, Драгана Кузмановска²

¹ Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
darinka.marolova@ugd.edu.mk

² Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk

Апстракт: Предмет на истражување на овој труд се топонимите во германскиот јазик и нивните преводни еквиваленти во македонскиот јазик. Корпусот на истражувањето го чинат дела од германската книжевност и нивните македонски преводи. Цел на истражувањето е од транслатолошки аспект да се определат постапките, применувани при преводот, односно дали и до која мера се преводливи топонимите. Притоа е очекувано дека најголемиот број на топоними се непреводливи, затоа се преземаат по пат на транскрипција или транслитерација, со извесна адаптација кон јазикот-цел, а помал број топоними се преведуваат по пат на модулација или буквален превод.

Клучни зборови: *топоними, транскрипција, транслитерација, буквален превод, модулација*

TOPONYMS IN LITERARY TRANSLATION (GERMAN- MACEDONIAN)

Darinka Marolova¹, Dragana Kuzmanovska²

¹ Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia
darinka.marolova@ugd.edu.mk

² Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia
dragana.kuzmanovska@ugd.edu.mk

Abstract: The research subject of this scientific paper are toponyms in the German language and their translation equivalents in the Macedonian language. The research corpus consists of selected works of German literature and their Macedonian translations. The aim of the research paper is to identify the translation procedures that translators applied i.e. whether and to what extent the toponyms are translatable. It is expected that the majority of toponyms are untranslatable; therefore, they are borrowed by means of transcription or transliteration, with some adaptation in the target language, while a smaller number of toponyms are translated by modulation or literal translation.

Kew words: *toponyms, transcription, transliteration, literal translation, modulation*

1. Вовед

Топонимот, главно, се дефинира како „назив на некое географско место, месно име“¹. Топонимите, транслатолошки гледано, најчесто се поврзуваат со транскрипцијата, преведувачка постапка за превод на т.н. ‘непреводливи’ поими. Познато е дека транслативниот процес во суштина го овозможуваат сложени операции кои начално се одвиваат во рамките на две фази: „рецептивна (рецепција на појдовниот текст) и продуктивна (продукција на текстот-цел)“ (Kautz, 2002, стр. 62). Рецептивната фаза се однесува на восприаемањето на текстот што треба да се преведува и ги опфаќа читањето и разбирањето, а паралелно со тоа и анализирањето на примените информации. Разбирањето е индивидуално и зависи од повеќе фактори, како што се: „хоризонтот на испраќачот и на примачот, нивното јазично познавање, ситуацијата и контекстот“ (Шернер, кај Nord, 1991, стр. 100). За да ја направи разбиралива за новиот реципиент прочитаната, разбраната и меморираната содржина, преведувачот избира „рамки адекватни на целта и според нив создава нов текст на јазикот-цел, т.н. процес на синтеза“ (Kautz, 2002, стр. 107). Ова е т.н. продуктивна фаза на преведувањето или фаза на текстуализирање. Продуктивната фаза, а впрочем и целиот транслативниот процес, резултира со создавање на соодветен текст-цел или транслат. Но, што значи тоа да биде еден транслат соодветен? Каков треба да биде текстот-цел за да биде транслативниот успешен? Герцимиш-Арбогаст (Gerzymisch-Arbogast, 1994, стр. 14) смета дека не треба да се одговара на прашањето дали е еден транслат добар или лош, туку добар или лош во однос на што. Според Шмит (Schmitt, 1999, стр. 44) критериум за проценка на квалитетот на транслатот е прашањето дали транслатот ѝ одговара на својата цел. Според Рајс/ Фермер (Rais/ Vermeer, 1991, стр. 114), услов за успешен трансфер е постигнувањето „кохерентност за реципиентот (интратекстуална кохерентност) и кохерентност меѓу појдовниот текст и транслатот (интертекстуална кохерентност)“. Па, оттука и одговорот на прашањето дали еден топоним е успешно трансфериран од еден на друг јазик, зависи од тоа дали е постигната кохерентност за реципиентот и кохерентност меѓу појдовниот текст и транслатот. За таа цел, најпрво треба да се раководиме според следниве прашања: дали топонимот е преводлив или, пак, непреводлив и како треба да се однесува преведувачот во случај ако топонимот е преводлив, односно непреводлив. На овие прашања ќе се обидеме да дадеме одговор преку анализа на извесен број примери на топоними, присутни во некои познати дела од германската литература, паралелно со нивните преводи на македонски јазик. Притоа ќе се обидеме да откриеме според кои начела се раководеле преведувачите додека ги преведувале топонимите ја постигнале целта.

2. Транслатолошки аспекти на топонимите

Бидејќи топонимите може да се третираат како специфична одлика за дадена култура, во преводот на топонимите од германски на македонскиот јазик најчесто се раководиме од фонолошката структура на изворниот јазик, во овој случај германскиот, и на јазикот-цел, во овој случај македонскиот. Во тој контекст ќе го спомнеме терминот ‘фонолошко преведување’. Имено, во однос на адаптацијата кон фонетскиот систем на јазикот-цел, Арсова-Николиќ под терминот ‘фонолошко преведување’ подразбира реализација на преводна еквиваленција на фонолошко ниво. Таа го дефинира овој термин како замена на гласови од еден јазик со гласови од друг јазик, до кое се доаѓа при пренесувањето на зборови од едниот во другиот јазик (сп.

¹ Дигитален речник на македонскиот јазик, <http://www.makedonski.info>, 27.10.2017 г.

Арсова-Николиќ, 1999, стр. 129). Притоа, заедно со значењето на зборот се пренесува и неговата форма од изворниот јазик, при што се врши адаптација на кон гласовниот систем, а при писменото преведување и кон графемскиот систем на јазикот-цел, доколку е различен од системот на изворниот јазик. На овој начин се преведуваат имињата (антропоними и топоними) и позајмените зборови.

При транскрипција на топоними, се разбира, може да се јави проблем при преводот од германски на македонски јазик, особено кај некои специфични гласови, како што се: [i:], [y:], [ʊ], [u:], [e:], [ø:], [ə], [o:], [ɛ:], [œ], [ɐ], [ɔ], [a:]. Оние гласови што ги нема во македонскиот јазик се предаваат со вокал или консонант што им е најблизок по начинот на изговарање, пр. *Köln* ['køln] – *Келн*, *Aachen* [a:ke:n] – *Ахен*, *Wiesbaden* ['vi:s,ba:dŋ] – *Визбаден*. Но, понекогаш се игнорира фонетската структура и се оди кон придржување кон графемската структура: *Magdeburg* ['mɑkdəbɜrk] – *Магдебург*, *Heidelberg* ['hɑɪdlbɜrk] – *Хајделберг*, *Brandenburg* ['brɑndŋbɜrk] – *Бранденбург*¹. Сепак, можна е и појава на двојност во однос на принципот за придржување кон фонолошката структура на изворниот јазик. Ова се забележува при пренесување на имиња кај кои консонантот *S* [z] се јавува во иницијална позиција: *Salzburg* ['zɑ:ltsbɜrk], *Saar* ['zɑ:v], *Saarbrücken* ['zɑ:v'brʏkŋ], *Solingen* ['zɔ:liŋŋ] се предаваат како *Салцбург*, *Сап*, *Сапбрикен*, *Сапбург*, *Солинген*. Но, имињата *Saalburg* ['zɑ:lbɜrk], *Seeburg* ['ze:bɜrk], *Seelisberg* ['ze:lisbɜrk], *Siegen* ['zi:gn] и др. се предаваат како *Залбург*, *Зебург*, *Зелисберг*, *Зиген*, соодветно на изговорот во германскиот јазик. Како специфика на германскиот јазик се смета и употребата на конструкцијата (вокал + *h*), при што вокалот е секогаш долг, а консонантот *h* е нечуен. На пример, гласот [i:], меѓу другото се бележи и со *ieh*, *ih*, како што може да види од примерите: – *Wiehengebirge* ['vi:əngəbɪrgə] – *Виенгебирге*, *Ihringshausen* ['i:riŋs'hauzn] – *Ирингсхаузен*; потоа гласот [e:] се обележува со *eh*: *Lehndorf* ['le:ndɔrf] – *Лендорф*; вокалот [ɛ:] со *äh*– *Rähnitz* ['rɛ:nɪts] – *Рениц*; вокалот [a:] со *ah*: *Mahlberg* ['ma:lbɜrk] – *Малберг*.

Може да се наведе и случај на погрешната употреба на топоними во македонскиот јазик, како на пр. *Дизелдорф*, кој е општоприфатен поим, а ниту фонетски, ниту графемски не се совпаѓа со оригиналниот германски назив *Düsseldorf* ['dʏslɔrf].

2.1. Заемање на топоними

Со транскрипцијата или транслитерацијата² зборовите или синтагмите се предаваат интегрално во јазикот-цел поради непреводливост. Постапката се применува со едноставно преземање или со преземање и адаптација кон фонетскиот, графемскиот и морфолошкиот систем на јазикот-цел, со што се придонесува кон негово збогатување со неологизми. Транскрипцијата/транслитерацијата важи за најчесто применувана постапка за преведување на лични имиња (антропоними), географски поими (топоними), како и на „непреводливите“ зборови и изрази, кои се специфични за одредена култура, т.н. реалии.

На пример, во новелата „Кос“ (герм. „Die Amsel“) од Роберт Музил наидовме на повеќе топоними. Така, топонимот *Берлин* (герм. *Berlin*) преведувачот го превел со

¹ Во овие случаи крајниот консонант е безвучен [k], а во македонскиот јазик се предава со звучниот консонант *г*.

² Транскрипцијата, школки кажано, е запишување на изговорени содржини со помош на јазични симболи, додека, пак, транслитерацијата е трансфер на напишаните содржини од еден во друг графемски систем. Многу често, особено при превод на топоними се врши истовремено и транскрипција и транслитерација.

употреба на транскрипција, односно транслитерација. Во поглед на фонолошките и правописните правила на германскиот и на македонскиот јазик, преведувачот наидува на совпаѓање и врши целосно преземање на името на географскиот поим во јазикот-цел. Совпаѓања во поглед на фонолошките и правописните правила на двата јазика се констатираат и кај топонимот *Бремен* (герм. *Bremen*), затоа и тој е преземен по пат на транскрипција, односно транслитерација. Примерот *Чикаго* (герм. *Chikago*) е топоним од англиско потекло. Бидејќи станува збор за име, веќе лексикализирано и како такво прифатено во скоро сите светски јазици не би дискутирале повеќе во однос на преводот, туку само би напоменале, дека е извршена целосна транскрипција, односно транслитерација на оригиналниот американски назив во македонскиот, а транслитерација во германскиот јазик¹.

Во новелата „Поручникот Густл“ (герм. „Leutnant Gustl“) од Артур Шницлер се среќаваат топонимите *Грац* и *Виена*. Двата топонима означуваат градови во Австрија. При преводот на *Грац* (герм. *Graz*) е извршена чиста транскрипција, односно придржување кон фонетската страна на името; а при преводот на *Виена* (герм. *Wien*) преведувачот го користи лексикализираниот и широко прифатен назив, кој е адаптиран на јазичниот систем на македонскиот јазикот, т.е. *Виена*. Лексемата *Виена* е добиена со целосна транслитерација и со додавање на вокалот *а*. Со тоа е направена морфолошка адаптација, со цел именката од женски род да звучи природно во македонскиот јазик.

Ној Цитау (герм. *Neu Zittau*) е пример на топоним преземен од делото „Тил, чуварот на железничката пруга“ (герм. „Bahnwärter Thiel“) од Герхарт Хауптман, кој означува име на општина во Германија, за која слободно може да кажеме дека е релативно непозната во споредба со другите наведени географски ентитети. Преведувачот едноставно го транскрибирал називот со примена на знаците од македонската азбука, иако можел да изврши и буквален превод на првиот дел, имено *Neu* значи ‘нов’.

2.2. Преведување на топоними

а) Буквален превод

Топонимот *Северно Море* (Герм. *Nordsee*), кој се среќава во делото „Јавачот на бел коњ“ (герм. „Der Schimmelreiter“) од Теодор Шторм поседува сопствено исконско значење кое не смее да се изгуби со преводот. За таа цел, преведувачот се користи со буквалниот превод и врши делумна модификација во однос на лексичкиот систем на македонскиот јазик², имено од сложената именка прави номинална фраза од придавка и именка, при што придавката се подведува под родот на именката што ја определува.

б) Модулација

Називот Балтичко Море е општоприфатен назив скоро во сите јазици на светот, па дури и во германскиот јазик како *Baltisches Meer* (потекнува од лат. *Mare Balticum*). Сепак за Германците поприродна е употребата на називот *Ostsee* (буквален превод ‘источно море’). Топонимот *Ostsee* кој се среќава во делото „Тристан“ (герм. „Tristan“) од Томас Ман на македонски е преведен со веќе лексикализираната и добро позната форма *Балтичко Море*, со што е извршена модулација, односно извесна промена на дискурсот.

¹ Транскрибираната форма би гласела: Tschikago.

² Евентуалната сложенка „Северноморе“ не би била својствена за македонскиот јазик, за разлика од германскиот, каде што процесот на создавање на сложени именки со *-see* (мк. *more*) како втор член е сè уште жив процес.

Во расказот „Пресуда“ (герм. „Das Urteil“) од Франц Кафка го среќаваме топонимот *Petersburg*, на македонски преведен како ‘*Петроград*’. Всушност, името на градот е со руско потекло и има свое историско значење кое преведувачот би требало да го задржи.¹ Имајќи предвид дека делото „Пресуда“ е напишано во 1912 г., во тоа време рускиот назив на градот бил *Петербург*. Оттаму во оригиналниот текст на германски стои *Petersburg*. Со преводот *Петроград*, преведувачот повторно вовел промена во дискурсот, односно извршил модулација.

Франција (герм. *Frankreich*) е општоприфатен, лексикализиран назив во македонскиот и во некои други словенски јазици (руски, бугарски, украински, белоруски и сл.), кој го среќаваме во романот „Парфем“ (герм. „Das Parfum“) од Патрик Зискинд. Лексемата *Frankreich*, всушност, поседува сопствено значење, кое е препознатливо само во германскиот назив, имено буквално преведно називот значи ‘*Кралство на Франките*’. Во преводот е изгубено значењето. Она што е останато е основата *Frank*, деривирана со суфиксот *-ија*, кој е специфичен за зборообразување на називи на држави и територии².

Резултати од анализата

За целите на истражувањето беа анализирани 10 примери на топоними од германскиот јазик, паралелно со преводните еквиваленти во македонскиот јазик и светло се фрли на применуваните преведувачки постапки. По направената транслатолошка анализа се дојде до заклучокот дека 6 од 10 топоними, значи 60% од примерите се преземени со примена на транскрипција или транслитерација и извесна адаптација од изворниот јазик во јазикот-цел, а 4 односно 40% од примерите се преведени, поточно буквално е преведен само еден пример, односно 10% и модулација е извршена кај 3 примери, односно кај 30% од вкупниот број на анализирани примери.

Заклучок

Очекувано, анализата покажа дека најголемиот број топоними при преводот од еден на друг јазик се пренесуваат онакви какви што се, од изворникот во јазикот-цел, односно само се транскрибираат или, пак, се транслитерираат со извесна адаптација, а помалку се оди кон нивно преведување. При преводот на топонимите најчесто се применува модулацијата, а поретко буквалниот превод. Може да се каже дека останатите општопознати преведувачки постапки, како: експликација, приближен превод, испуштање и сл. воопшто не се соодветни за превод на топоними. Денес благодарение на огромните можности за воспоставување на врски со различни краевина на светот со помош на телекомуникациските уреди, преведувачите сè поретко се наоѓаат на крстопатот, дали еден географски поим треба да биде преземен или преведен и како, бидејќи најголемиот дел на топонимите се веќе лексикализирани и постојат како готови продукти во речничниот фонд на еден јазик, па преведувачите можат само да се повикаат на ваквите готови форми.

¹ Денес градот се вика *Санкт-Петербург* (од 1914 до 1924 г. се викал *Петроград*, а од 1924 до 1991 г. се викал *Ленинград*).

² Овде е извршена делумна адаптација кон фонетскиот систем, бидејќи ев. „Франција“ би било тешко за изговарање.

Примарна литература

1. Hauptmann, G. (1970). *Bahnwärter Thiel*. Stuttgart, Reclam
Хауптман, Г. (2000) *Тил, чуварот на железничката пруга* (превод: Ранка Грчева). Во: Мајсторски раскази од германско-јазичното подрачје. Скопје, Сигмапрес
2. Kafka, F. (1952) *Das Urteil*. In: Kafka, F. *Das Urteil und andere Erzählungen*. Frankfurt am Main, Fischer Bücherei
Кафка, Ф. (2007) Пресуда (превод: Ранка Грчева). Во: Кафка, Ф. *Пресуда и други раскази*. Скопје, Нова наша книга
3. Mann, T. (1954) *Tristan*. Stuttgart, Reclam
Ман, Т. (2000) *Тристан* (превод: Ранка Грчева). Во: Мајсторски раскази од германско-јазичното подрачје. Скопје, Сигмапрес
4. Musil, R. (1978) *Die Amsel*. In: *Gesammelte Werke 7*. Rowohlt, Hamburg
Музил, Р. (2000) Кос (превод: Зорица Симовска). Во: *Мајсторски раскази од германско-јазичното подрачје*. Скопје, Сигмапрес
5. Süskind, P. (1994) *Das Parfum*. Die Geschichte eines Mörders. Zürich, Diogenes
Зискинд П. (2005) *Парфем* (превод: Слободанка Поповска). Скопје, Темплум
6. Schnitzler, A. (1995) *Leutnant Gustl*. In: Schnitzler, A. *Leutnant Gustl & Fräulein Else*. Frankfurt am Main, Fischer
Шницлер, А. (2000) Поручникот Густл (превод: Марина Нишлиска). Во: *Мајсторски раскази од германско-јазичното подрачје*. Скопје: Сигмапрес
7. Storm, T. (1994) *Der Schimmelreiter*. Frankfurt am Main, Insel
Шторм, Т. (2000) Јавачот на бел коњ (превод: Емилија Бојковска). Во: *Мајсторски раскази од германско-јазичното подрачје*. Скопје, Сигмапрес

Секундарна литература

1. Gerzymisch-Arbogast, H. (1994). *Übersetzungswissenschaftliches Propädeutikum*. Tübingen & Basel: Francke.
2. Kautz, U. (2002). *Handbuch Didaktik des Übersetzens und Dolmetschens*. München: Iudicium.
3. Nord, Ch. (1991). *Textanalyse und Übersetzen*. Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse. Heidelberg: Groos.
4. Reiß, K/ Vermeer, H. J. (1991). *Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie*. Tübingen: Niemeyer.
5. Schmitt, P. A. (1999). *Translation und Technik*. Tübingen: Stauffenburg.

*

6. Арсова-Николиќ, Л. (1999) *Преведување: теорија и практика*. Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“

*

7. Дигитален речник на македонскиот јазик, <http://www.makedonski.info>